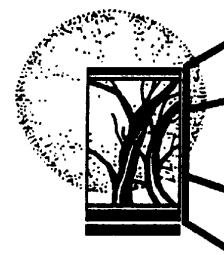

1 / 2000

CZ - IALE

Bulletin

**ZPRAVODAJ ČESKÉ SPOLEČNOSTI PRO KRAJINNOU EKOLOGII
REGIONÁLNÍ ORGANIZACE IALE ČESKÉ REPUBLIKY**
(Czech Regional Organization of the International Association for Landscape Ecology; CZ-IALE)

Slovo úvodem

Již delší dobu byla u nás zaznamatelná vzrůstající poptávka po odborně laděné „společnosti pro ekologii krajiny“ – určené jak badatelsky, tak prakticky orientovaným zájemcům, ale také „lidem z terénu“, vzdělaným amatérům v dobrém slova smyslu. Subjektů s podobným tématickým nasměrováním, s krajinou ve svém zorném poli, je na území ČR více a v r. 1996 se podařilo společným úsilím jejich zástupců začít pracovat na dobrovolné průnikové organizaci. Protože na přelomu druhého a třetího tisíciletí se už nezakládají učené společnosti izolovaně od globalizujícího se dění (a my se chystáme na vstup do Evropské unie), využili jsme znalosti a kontaktů s Mezinárodní asociací pro ekologii krajiny (International Association for Landscape Ecology, založena v r. 1982), která právě přestavěla své stanovy, aby umožnila větší zapojení dříve izolovaných národních aktivit.

Ve smyslu Stanov IALE s úpravou podle legislativy ČR jsme vypracovali interní stanovy umožňující založit Regionální organizaci IALE ČR (zkráceně CZ-IALE nebo, chcete-li, českou krajinně-ekologickou společnost jako obecné označení). Jsme tedy občanské sdružení podobně jako jiné již zavedené oborové společnosti. Jisté renomé se nám podařilo získat úspěšnou mezinárodní konferencí v r. 1998, jíž se zúčastnili zástupci 29 zemí šesti kontinentů včetně velmi známých jmen (knižní publikace jako výstup z této akce je inzerována na jiném místě *Bulletinu*). Od té doby se o nás více ví, účastníme se jak procedurálních záležitostí uvnitř Asociace (jak ukázal poslední kongres IALE v USA), tak rozbíhajících se tématických aktivit při práci s krajinou (evropské Fórum pro monitorování krajiny). Letošní lednovou 1. pracovní konferencí jsme se „legalizovali“, resp. odstartovali standardní činnost měřenou čtyřletými funkčními obdobími volených organizačních složek. Jak tyto intervaly vyplníme, je do velké míry na jednotlivých členech. Protože podle stanov má každá takováto organizace uvedené sídlo, máme ho do případné změny také my – adresa zní: CZ-IALE, Benátská 2, 128 01 Praha 2. Nemáme sice sekretariát, ale kontaktními osobami na uvedené adrese jsou buď doc. P.Kovář nebo doc. M.Braniš. Zde je možné získat též formuláře přihlášek, k nahlédnutí Stanovy a další informace. Ty bude rovněž přinášet *Bulletin*, jehož první číslo držíte v ruce – včetně rýsujících se vědeckých a jiných setkání, jak na tuzemské, tak zahraniční půdě.

Pavel Kovář

Výroční zpráva CZ-IALE (1999)

Minulé výroční plenární shromáždění, které se konalo 4. února 1999 v Brně, potvrdilo společnou snahu přítomných rozvíjet na našem území krajinnou ekologii jako vědecký obor ovlivňující praxi, kladně zhodnotilo dosavadní cílenou aktivitu od r. 1996 včetně mezinárodní konference "Present and Historical Nature-Culture Interactions in Landscapes" v Praze 7.-13. září 1998 spojené s 650. výročím založení Univerzity Karlovy, detailně projednalo a schválilo návrh Stanov a pověřilo stávající hlavní výbor v rámci provizorního ročního mandátu zajistit všechny nezbytné formality k ustavení organizace jako občanského sdružení. K tomu došlo, takže registrace Regionální organizace IALE České republiky resp. jejich Stanov Ministerstvem vnitra ČR nese datum 15. března 1999.

Úkol, jímž byl pověřen P. Kovář coby kontaktní osoba s IALE - projednat podmínky členství na kongresu IALE v USA (Snowmass Village 1999), byl splněn. Kongresu se účastnili 2 participant z ČR - členové hlavního výboru CZ-IALE, P. Kovář a M.Braniš. Oba byli v rámci kongresového jednání přítomni založení nového orgánu IALE (Council), který je složen z národních zástupců (contact persons) regionálních organizací IALE a má být protiváhou exekutivě IALE. Předsedou Councilu byl zvolen dosavadní editor Bulletinu IALE, Jesper Brandt z Dánska. Council se neshodl na definitivním plnění některých principů členství - alespoň na přechodné období - pro velkou rozdílnost podmínek, v nichž regionální organizace fungují. Nicméně, pro naši - nově vznikající - organizaci byly dohodnuty úlevy, kdy ti zájemci o členství z ČR, kteří nepracují bezprostředně aktivně v oboru, mohou platit příspěvky v tuzemské měně svému regionálnímu sdružení, jež každoročně odešle 25 % pokladníkovi IALE (členové výboru a zaměstnanci vědecko-výzkumných a správních institucí platí plné příspěvky 20 USD individuálně).

P. Kovář se zúčastnil práce volební komise IALE, do níž ho nominoval její předseda, pastprezident IALE, H.Décamps. Výsledky voleb byly oznámeny na kongresu ve Snowmass Village: v exekutivě pro příští funkční období zůstává dosavadní tajemník M.Moss (Kanada) a pokladník R.Jongman (Holandsko), novým prezidentem byl zvolen R.J.Hobbs (Austrálie) a editorem Bulletinu IALE R.Kienast (Švýcarsko). Novými viceprezidenty se stali Duning Xiao (Čína), K.Freemark (Kanada), M.Ihse (Švédsko) a F.Burel (Francie). Pastprezidentem je J.Wiens (USA).

V průběhu roku se práce v tuzemsku soustředila kromě oficiálního ustavení CZ-IALE také na vydání materiálů z mezinárodní konference v Praze 1998. Zasláné příspěvky byly po recenzi rozděleny do dvou částí, z nichž větší vyšla v podobě knižní publikace v nakladatelství Karolinum pod titulem „Nature and Culture in Landscape Ecology. Experiences for the 3rd Millenium“ a zbytek vyjde se stejným vročením v dohledné době jako zvláštní číslo univerzitního časopisu Acta Universitatis Carolinae Environmentalica, Část 2: Applied Landscape Ecology.

Brněnské plenární shromáždění v únoru 1999 - kromě toho, že ve smyslu tamtéž schválených Stanov CZ-IALE odhlasovalo čestné členství prof. E.Hadače, prof. J.Jeníka, doc. H.Svobodové a dr. J.Čeřovského, schválilo také výši členských příspěvků 300,- Kč pro řádné členy a 150,- Kč pro členy studenty. Nicméně, za rok 1999 členské příspěvky vybírány nebyly a je na dalším výročním plenárním shromáždění (2000), aby v rámci nyní již standardní činnosti organizace výši příspěvků buď potvrdilo nebo změnilo. K dispozici je zřízené konto a formuláře přihlášek pro veškeré členstvo.

Pavel Kovář

**Zápis z výročního plenárního shromáždění CZ-IALE, které se konalo dne
18. ledna 2000 v Praze jako součást 1. pracovní konference CZ-IALE**

V rámci programu konference rozděleného do 3 bloků vystoupilo 13 řečníků (z 16 přihlášených příspěvků; 3 absence byly většinou omluveny chřipkovou epidemií) a řada diskutujících. V úvodu zazněla informace o Kongresu IALE ve Snowmass Village (USA) doprovobená diapozitivy (P. Kovář). Tématické bloky postupně řídili J. Votýpka, A. Hynek a M. Braniš. Této jednodenní konferenci bylo přítomno 48 účastníků.

Výroční plenární shromáždění řídil předseda (pověřený) CZ-IALE P. Kovář. V úvodu byla zvolena volební komise ve složení: L. Kirschnerová, A. Klaudivsová a T. Černý. Byly rozdány přihlášky ke členství (účastníci se mohli seznámit s dosavadní historií vzniku CZ-IALE, s jejími Stanovami zaregistrovanými MV ČR 15. března 1999 a s dalšími dokumenty na nástěnce). P. Kovář prezentoval výroční zprávu o činnosti CZ-IALE (1999), která byla plénum schválena bez připomínek. Informoval o výzvě Councilu IALE podepsané jeho předsedou J. Brandtem a předsedou britské národní IALE R. Buncem k účasti na inauguračním setkání národních reprezentantů o monitorování evropských krajín v Grange-over-Sands, UK, 17.-19. února 2000 (protože sám se zúčastnit nemůže a bylo třeba rychle reagovat, požádal o své zastupování Ing. H. Härtela, PhD, který má na MŽP ČR, odboru pro ochranu přírody a krajiny, na starosti zahraniční aktivity). Dále proběhla diskuse o rámcovém výhledu v činnosti CZ-IALE pro 1. regulérní volební období příštích 4 let (předběžně šlo o rozvržení akcí mezi hostitelské instituce rotačním způsobem). Plenární shromáždění potvrdilo dosavadní výši členských příspěvků (300,- Kč u řádných členů, 150,- Kč u členů studentů) na další rok. Dále schválilo návrh P. Kováře na čestné členství prof. M. Rychnovské v CZ-IALE (v návratce projevila zájem o činnost, nemohla se zúčastnit ze zdravotních důvodů). Poté proběhly volby nového hlavního výboru a revizní komise na základě písemných návrhů na kandidáty z pléna. Tajné hlasování 21 členů CZ-IALE přítomných v plénu (při neplatnosti 1 nesprávně vyplněného volebního lístku) ustavilo na čtyři roky devítičlenný hlavní výbor při následujícím pořadí v obdrženém počtu hlasů: Kovář, Buček, Lipský, Hynek, Votýpka, Bartoš, Braniš, Michal, Trnka a tříčlennou revizní komisi: Boháč, Nováček, Ulčák. Posledním bodem bylo vystoupení Z. Lipského s návrhem na vydávání Bulletinu CZ-IALE, prozatím o malém plošném rozsahu. Přítomní vyjádřili podporu vydání sborníku (patrně supplementu některého univerzitního časopisu) z příspěvků této pracovní konference. Po ukončení programu se krátce sešel zvolený hlavní výbor, který měl k dispozici vyjádření těch členů, kteří již museli jednání opustit a odhlasoval rozdělení hlavních funkcí. Padly návrhy na předsedu (Braniš, Kovář, Buček) a místopředsedu (Hynek, Kovář, Braniš). Převládá názor, aby obsazení funkcí zůstalo stejné jako v jednoletém „přípravném“ období (pro komplikace se změnou kontaktní osoby ve vztazích k zahraničí, obhospodařování čerstvě zřízeného konta pokladníkem apod.). Výsledek je tedy: Doc. RNDr. Pavel Kovář, CSc. (předseda), Doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. (místopředseda), Ing. Michael Bartoš, CSc. (tajemník) a Doc. RNDr. Jan Votýpka, CSc. (pokladník).

zapsal Michael Bartoš
tajemník CZ-IALE

Evropské fórum o monitoringu v krajině

První evropské fórum na téma monitoring v krajině se uskutečnilo v Grange-over-Sands v Anglii ve dnech 19.-20. února 2000, a to především zásluhou B. Bunce, předsedy IALE Velké Británie.

Hlavními cíli fóra byly zejména:

- podpora integrovaného přístupu k monitoringu na krajinné úrovni
- podpora pan-evropského přístupu k ekologii krajiny
- ustavení pan-evropského fóra pro ekologii krajiny

Během jednání dne 19. února 2000 prezentovali zástupci jednotlivých států aktivity regionálních organizací IALE, stejně jako v současné době probíhající aktivity zaměřené na monitoring v krajině. Za Českou republiku byl kromě informace o ustavení regionální organizace IALE a o hlavních aktivitách vztahujících se k monitoringu na krajinné úrovni zdůrazněn zejména význam přeshraniční spolupráce, a to vzhledem k tomu, že řada území hodnotných jak z hlediska ochrany biodiverzity tak krajiny tvoří bilaterální území se sousedními evropskými státy.

Na základě rozsáhlé diskuse se účastníci fóra dohodli na následujících krocích.

- Bude ustaveno Panevropské fórum pro ekologii krajiny
- Bude připraven dotazník (garant Marc Antrop), jehož cílem bude získat přehled o existujících aktivitách na poli monitoringu v krajině v současné době v Evropě
- Bude vytvořen systém komunikace mezi členy fóra, a to jednak přípravou webové stránky fóra (garant Christian Ginzler), jednak zřízením e-mailové sítě uživatelů (User Net) (garant Philip Roche)
- Dlouhodobým cílem by mělo být vytvoření časopisu zaměřeného na ekologii krajiny v evropském měřítku
- Je nezbytné, aby byl vyjasněn vztah nového fóra k již existujícím celoevropským iniciativám, zejména k Celoevropské strategii biologické a krajinné rozmanitosti (PEBLDS) řízené Radou Evropy (garant Dirk Wascher)
- Co nejdříve by mělo dojít k vytvoření Evropské IALE s cílem podpory evropské integrace
- Příští jednání fóra se uskuteční v rámci konference Multifunctional Landscapes v Roskilde v říjnu 2000 (viz kalendárium)
- Fórum se bude scházet každých 6 měsíců, účastníci fóra budou navrhováni národními organizacemi IALE
- Struktura fóra by měla být flexibilní, zásady budou stanoveny během jednání v Roskilde
- Fórum bude řídit volený koordinátor (dočasným koordinátorem před jednáním v Roskilde je Bob Bunce), který bude mít k dispozici sekretariát
- Na každém fóru bude rozhodnuto, která země (národní IALE) zorganizuje příští fórum

Dne 20. 2. 2000 pak měli účastníci možnost navštívit během zajímavé exkurze Národní park Lake District. Celkově lze konstatovat, že První evropské fórum bylo zdařilým vykročením na cestě k prohloubení spolupráce krajinných ekologů na celoevropské úrovni.

Handrij Härtel

Krajinná ekologie na Internetu

Na webových stránkách německé regionální organizace IALE (<http://www.iale.de/ialink.htm>) najdeme mimo jiné:

- seznam regionálních organizací IALE ve světě: britská IALE (UK), dánská, švýcarská, portugalská, kanadská a americká (USA) regionální organizace IALE
- seznam pracovišť (ústavy, výzkumná centra, katedry) a vědeckých společností působících v Německu v oboru krajinná ekologie
- přehled akcí pořádaných v Německu v roce 2000

- zl -

Nabídka

PRVNÍ PUBLIKACE VYDANÁ NAŠÍ ORGANIZACÍ

Z mezinárodní krajinně-ekologické konference, kterou jsme uspořádali v Praze ve dnech 7.-13. září 1998 ve spojení s oslavami 650. výročí založení Univerzity Karlovy, vzešla slušně vypravená knižní publikace v angličtině:

Nature and Culture in Landscape Ecology **(Experiences for the 3rd Millenium)**

Má 414 stran, barevnou obálku a přílohy a stojí 150,- Kč. Obsahuje 45 originálních příspěvků zařazených do tematických bloků: vyžádané statě (Forman, Naveh, Krauklis, Bridgewater, Jeník, Décamps, Gosz, Bunce), dále Kulturní prvky v přírodním prostoru – transformace a udržitelnost krajiny, Heterogenita a biodiverzita v krajinné mozaice – hodnotící přístupy, Ekologické poznání krajinné dynamiky a dlouhodobé změny, Ekologie obnovy: příspěvek ke krajinné ekologii, Modely a nástroje v krajinném a regionálním plánování. Publikaci lze objednat na adrese: CZ-IALE, Benátská 2, 128 01 Praha 2 (e-mail: kovar@natur.cuni.cz).

Recenze tohoto sborníku vyšla v posledním *Bulletinu IALE* (Vol. 18, No. 1, February 2000) spolu s další nabídkou, a to zvláštního čísla *Acta Universitatis Carolinae Environmentalica*, Vol. 13(1999), Nos. 1-2, nazvaného

Nature and Culture in Landscape Ecology. **Part 2: Applied Landscape Ecology.**

Objednávky je možné opět adresovat na CZ-IALE, Benátská 2, 128 01 Praha 2, (e-mail: branis@natur.cuni.cz).

Nové knihy o krajinné ekologii

Po prvních třech, dnes již klasických anglicky psaných monografiích (Forman a Godron, 1986; Naveh a Liebermann, 1984, 1994; Zonneveld 1995), které reprezentují rozvoj krajinné ekologie v 80. letech, se v poslední době objevilo několik nových inspirativních knih napsaných příslušníky mladší generace krajinných ekologů z různých zemí:

Almo Farina: Principles and Methods in Landscape Ecology. Chapman & Hall, London, 1998, ISBN 0412730308

Simon Bell: Landscape: pattern, perception and process. London, E & FN Spon, 1999, ISBN 0-419-20340-0

Jeffrey M. Klopatek, Robert H. Gardner (eds.): Landscape ecological analysis: issues and applications. New York, Springer, 1999, ISBN 0-387-98325-2

Françoise Burel, Jaques Baudry: Écologie du paysage: concepts, méthodes and applications. Paris, Editions Tec & Doc, 1999, ISBN 2-7430-0305-7

Jim Sanderson et al. (ed.): Landscape Ecology: a top-down approach. Boca Raton, FL: Lewis, 2000, ISBN 1-56670-368-9

Maciej Pietrzak: Syntezy krajobrazowe. Zalożenia, problemy, zastosowania. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 1998, 168 pp., ISBN 83-86001-75-5

- z l -

KALENDÁŘ AKCÍ

- Transboundary Nature Conservation – Central and Eastern Europe in the Foreground of the EU Extensions. Bratislava, Slovakia, May 26-29, 2000; <http://www.anl.de>
- Geomorphic Response to Land Use Changes. Smolenice, Slovakia, May 29 – June 2, 2000; <http://nic.savba.sk/sav/inst/geog/germeet>
- Koncepce uceleného krajinného plánování (konference), Lednice na Moravě, 19. – 21. června 2000; e-mail: ckait@pce.czcom.cz
- The Future of Central European Landscapes: Analyses, assessments, planning, management. Nürtingen, Germany, July 20-22, 2000; <http://www.iale.de>
- 29th International Geographical Congress, Seoul, Korea, August 14-18, 2000; <http://www.geog.snu.ac.kr/IGC 2000>

- 16th International Seminar on Forest and Natural Resources Administration & Management, Colorado State University, August 20 – September 8, 2000; <http://www.fs.fed.us/global/isfam>
- International Conference on Past Global Changes. Upper Pleistocene and Holocene Climatic Variations, Praha – Průhonice, September 6-9, 2000; <http://www.gli.cas.cz/PAGES>
- The Culture of the European Landscape as a Task. Dornach, Switzerland, September 6-9, 2000; <http://www.goetheanum.ch/sektion/nws/Landschaft.htm>
- Seminář Obnova lesa ve smrkovém stupni Hrubého Jeseníku, Šumperk, 8.-9. září 2000, org. garant Ing. Karel Svoboda, tel. 02/210 823 84, fax: 02/222 221 55
- 12. Regionální středoevropská konference IUAPPA a 4. Mezinárodní konference „Hodnocení vlivů na životní prostředí Praha 2000“, Praha, 11.-14. září 2000; <http://congress.cls.cz/IUAPPA2000>
- EUROPARC 2000 – Annual Conference of the Federation of Nature and National Parks of Europe. Monti Sibillini National Park, Italy, September 27 – October 1, 2000; e-mail: office@europarc.org
- 2ND IUCN World Conservation Congress, Amman, Jordan, October 4-11, 2000; <http://www.iucn.org>
- Seminář NIVA z multidisciplinárního pohledu IV., Brno-Slatina, 10. října 2000 (garant Doc.Dr. Vladimír Řehořek, katedra botaniky PřF MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno)
- International Conference on Multifunctional Landscapes, Roskilde, Denmark, October 18-21, 2000; <http://www.geo.ruc.dk/vlb/conference.htm>
- 12th International Symposium on Problems of Landscape Ecological Research „Protected Areas and Landscape Ecological Research“, Tatranská Lomnica, Slovakia, November 7-11, 2000; e-mail: symposium2000@uke.savba.sk

Z aktivit CZ - IALE

V prvních dnech dubna jsme se na žádost polských kolegů obrátili dopisem na polského premiéra, Prof.J. Buzka, aby se zasadil o rozhodnutí vlády rozšířit Národní park Bialowiežský prales (Puszcza Bialowieska), neboť většina lesního porostu je ohrožena těžbou. Zatím bylo chráněno 18 % celkové rozlohy pralesa a polské Ministerstvo životního prostředí již schválilo národní park v navrhovaných dimenzích, je však třeba souhlas vlády.

- pk -

Pár slov na závěr

Vydáváním *Bulletinu CZ-IALE*, členského zpravodaje naší společnosti krajinné ekologie, chceme přispět k lepší informovanosti členské základny i všech dalších zájemců o krajinnou ekologii.

Bulletin by měl přinášet aktuální informace o dění v oboru v tuzemsku i v zahraničí, upozorňovat na zajímavé konference a novou literaturu, být otevřený diskusi a výměně názorů. Jeho součástí by se mohla stát rovněž informace o pracovištích působících v našem oboru, o probíhajících i ukončených výzkumných projektech a jejich výsledcích, pozoruhodných diplomových a disertačních pracích. Slibujeme si od něj i zlepšení osobní komunikace na základě lepšího vzájemného poznání. První číslo zpravodaje vzniká doslova na koleně, bez zkušeností a v amatérských podmínkách, proto je nezbytně poznamenáno řadou „dětských nemocí“. Jaký bude obsah dalších čísel a stane-li se *Bulletin CZ-IALE* vyhledávaným zdrojem informací, stmelujícím a posilujícím naši krajinně ekologickou obec, záleží především na Vás, jeho čtenářích a potenciálních autorech příštích příspěvků.

Periodicita jeho vydávání zatím nebyla pevně stanovena, předpokládáme však nejméně dvě čísla ročně, na jaře a na podzim, podle aktuální potřeby a počtu zaslaných příspěvků i více.

Uvítáme a jsme připraveni zveřejnit jakékoliv podnětné a zajímavé informace o dění v oboru, recenze, náměty.

Své příspěvky zasílejte přednostně elektronickou poštou na adresu redakce (e-mail: kovar@natur.cuni.cz), případně redaktora (e-mail: lipsky@kostelec.czu.cz).

Předběžná uzávěrka pro další číslo je 31.7.2000.

Zdeněk Lipský

***Bulletin CZ-IALE, Zpravodaj České společnosti pro krajinnou ekologii (Regionální organizace IALE České republiky). Vydává CZ-IALE pro interní potřebu svých členů.
Redakce: CZ-IALE, Benátská 2, 128 01 Praha 2. Odpovědný redaktor: Zdeněk Lipský,
e-mail: lipsky@kostelec.czu.cz***